

ХІІІ Основно училище "Свети Свети Кирил и Методий"
гр. Перник – 2303; ул. "Младен Стоянов" № 2 ; тел. 67 05 80
e-mail : info-1403208@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ
ДИРЕКТОР

/Валерия Такева/

**ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ
в ХІІІ ОУ „Св.св.Кирил и Методий” – гр. Перник за учебната
2023/2024 година**

Етичният кодекс е създаден на основание чл.175, ал.1, 2 и 3 от Закона за предучилищното и училищното образование, приет от Педагогическия съвет на проведено заседание с Протокол № 12 от 14.09.2023 г. /съгласно чл. 263, ал. 1, т. 14 от ЗПУО./

ВЪВЕДЕНИЕ

Етичният кодекс на училищната общност представя стандартите за етично поведение на работещите с деца педагогически специалисти в XIII ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Перник, регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните им задължения и в ситуация на конфликт на интереси. Установява общи норми на поведение.

ЦЕЛИ НА УЧИЛИЩНИЯ ЕТИЧЕН КОДЕКС

- Да представи основните принципи и ценности, които служителите в училището трябва да **познават** и **прилагат** в практиката си.
- Да утвърди волята на училищната образователна общност за морални и етични взаимоотношения.
- Да насочи поведението и подпомогне педагогическият служител в училището в решаването на етични дилеми в своята практика.
- Да очертае моралните отговорности на служителите в училището към учениците, към семейството, към колегите си и към останалите училищни служители, към обществото.
- Да се очертаят моралните ангажменти на учениците към училището като институция, както и тези на родителите им

Раздел I ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Педагогическите служители в XIII ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Перник изпълняват своите функции, като се ръководят от основните човешки ценности и принципи:

Чл. 1. Детството е изключително важен период от живота на човека. Чл. 2. Семейството е най-естествената среда за развитието на детето. Чл. 3. Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.

Чл. 4. На всяко дете е гарантирано правото на:

- свобода на изразяване на мнение;
- свобода на мисълта, съвестта и религията;
- формиране на собствени възгледи и право да ги изразява свободно;

Чл. 5. Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.

Чл. 6. Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.

Чл. 7. Всяко дете и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал.

Чл. 8. Във всички случаи следва да се защитават по най-добър начин интересите на детето.

Чл. 9. За всяко дете, попаднало в риск, възниква спешна необходимост от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

Чл. 10. Децата с изяви дарби се ползват от мерките за специална закрила.

Чл. 11. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

Раздел II

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

Чл. 12. Да основаваме педагогическата практика на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.

Чл. 13. Да разбираме и уважаваме уникалността на всяко дете.

Чл. 14. Да имаме предвид специфичната уязвимост на всяко дете.

Чл. 15. Да създаваме безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.

Чл. 16. Да подкрепяме правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл. 17. Да работим винаги в най-добрия интерес на детето.

Чл. 18. Да осигуряваме на децата с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл. 19. Да не участваме в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото и емоционалното му здраве и развитие.

Чл. 20. Да не участваме в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

Чл. 21. Да познаваме симптомите на насилие над дете – физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване. Много добре да познаваме и спазваме законите и процедурите, защитаващи детето от насилие.

Чл. 22. При съмнение за малтретиране да се уведомяват органите за закрила на детето и да се проследява дали са предприети необходимите мерки.

Чл. 23. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, да му окажем пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл. 24. Когато постъпи информация за действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на детето, незабавно да информираме органите по закрила на детето.

Раздел III

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 25. Наша първостепенна отговорност е да подпомагаме семейството при отглеждането и възпитанието на децата.

Чл. 26. Да зачитаме достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл. 27. Да уважаваме ценностите на семейството при отглеждането и възпитанието на децата и на правото му да взема решения за своите деца.

Чл. 28. Да информираме семейството за всички решения, отнасящи се до детето.

Когато е подходящо да включваме родителите във вземането на такива решения.

Чл. 29. Да зачитаме правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето.

Чл. 30. Да информираме родителите за изследователските проекти, включващи техните деца и да им даваме възможност да упражнят правото си за отказ от участие. Да не позволяваме и да не допускаме участие в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл. 31. Да не използваме нашите служебни отношения със семейството за лично облагодетелстване. Да не влизаме в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.

Чл. 32. Да осигуряваме конфиденциалност на информацията и зачитане на правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато имаме основания да считаме, че благополучието на детето е в риск.

Чл. 33. Ангажираме се с опазване на поверителността на информацията. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Чл. 34. В случаите на конфликт между членовете на семейството да се работи открито, споделяйки наблюденията си за детето, за да се помогне на всички включени страни да вземат информирано решение, като стриктно се въздържа от вземане на страна в конфликта.

Раздел IV

МОРАЛНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 35. Да изграждаме и поддържаме отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл. 36. Да обменяме информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл. 37. Да работим за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, въздържайки се от действия, които биха уронили престижа на професията и/ или училището, и да проявяваме нетърпимост към подобни действия.

Чл.38. Да приемаме, подпомагаме и създаваме условия за приятна атмосфера на новопостъпили колеги.

Чл.39. Да не предизвикваме с поведението си конфликтни ситуации, а при възникването на такива да се стремим да ги преустановим или разрешим като запазим спокойствие, контролираме емоциите и действията си и не допускаме участие в скандални прояви, несъвместими с добрите нрави.

Раздел V

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл. 40. Да предоставяме висококачествени програми и услуги. Да не предлагаме услуги, за които не притежаваме компетентност, квалификация или ресурси и правоспособност.

Чл. 41. Да работим за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, възпитание и да живее без насилие.

Чл. 42. Да работим за подобряване на сътрудничеството между организациите, както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата и семейството.

Чл. 43. Да оказваме съдействие за повишаване на степента на разбиране на децата и техните нужди.

Чл. 44. Да работим за популяризиране на правата на децата, както и за повишаване на чувствителността на обществото към нарушаването им.

Чл. 45. Да работим в подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и да се противопоставяме на тези, които го нарушават.

Раздел VI

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СТРУКТУРИ ОБЩИНА, РУО И МОН

Чл. 46. (1) Да извършваме своята дейност на най-високо ниво на компетентност в съответствие с професионалните критерии и да поемаме решаването само на такива задачи, за които сме придобили необходимата квалификация.

(2) Извършваме административното обслужване законосъобразно, своевременно, точно, добросъвестно и безпристрастно.

(3) Отговаряме на поставените въпроси съобразно функциите, които изпълняваме. При необходимост пренасочваме въпросите към друг свой колега, притежаващ съответната компетентност.

Раздел VII

ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 47. Служителят не трябва да иска, приема или разпределя подаръци, дарения, хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастност или да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, преценката или функциите му, или да бъдат възнаграждение за това.

Чл. 48. Служителят не трябва да позволява да бъде поставян или да изглежда поставен в положение на зависимост от когото и да било. Той също не трябва да извършва работата си по начин, допускащ влияние от друг.

Чл. 49. Служителят трябва да ползва повереното му имущество с грижата на добър стопанин. Информира своевременно директора при загубата или повредата му.

Чл. 50. В изпълнение на заеманата длъжност служителят трябва да осигури ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени и да ги използва само и единствено за изпълнение на служебните му задължения.

Чл. 51. Служителят не трябва да извършва действия, с които да застрашава и нарушава сигурността и поверителността на училищната информация, която му е предоставена. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения, при строго спазване на правилата за защита на информацията.

Чл. 52. Настоящите и бившите служители не трябва да използват или да разкриват поверителна информация, предоставена по време на службата им, освен ако законно са упълномощени да го направят.

Чл. 53. Настоящите и бившите служители трябва да се въздържат от коментари или действия, които биха причинили загуба на доверие в образователната система, училищната общност или който и да е служител в системата.

Раздел VIII КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 54. Конфликт на интереси възниква тогава, когато служителят има личен интерес и той му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

(1) Служителят не може да извършва образователни услуги срещу заплащане на ученици, които се обучават или ще полагат изпит в училището, в което преподава.

(2) Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

(3) Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

Раздел IX УЧЕНИЦИ

1. Училищната общност е като семейство, в което всички членове се отнасят помежду си с уважение.

2. Личната отговорност на ученика означава:

- Да се пази и зачита авторитетът на учителите и училището .
- Да се създава атмосфера на уважение и доверие.
- Да се изграждат и поддържат етични взаимоотношения между родител и учител .
- Да се държат прилично (към възрастните) на обществени места.
- Да не разхищават и да не рушат обществена собственост.
- Да пазят околната среда чиста.

- Да не нанасят вреда на живи същества – растения и животни.
- Да не се използват мобилни устройства в час, освен ако не го изисква учебното съдържание.
- Да се популяризират постиженията на учениците сред обществеността .
- Да се отнасят с уважение към езика – да се изразяват правилно и да не използват непристойни думи и изрази.
- Да се отнасят с уважение към националните символи.
- Родителите редовно да бъдат информирани за добрите и лошите прояви на децата си.
- Да се проявява „тристранна толерантност“– учители – ученици – родители.
- Да се подсигурят срещи със специалисти, които чрез личен пример да учат на добро поведение.
- Осигуряване на видеоконтрол в класните стаи и коридорите, като заснетият материал да се предоставя само на заинтересованите страни.

Раздел X Родителите

1. Родителите помагат за утвърждаване трайно авторитета на училището и на работещите в него специалисти.
2. Основни задължения на родителя /настойника/ са:
  - да проявява постоянни грижи за доброто образование на своето дете;
  - да подсигури присъствието на детето в учебните часове, освен ако няма уважителни причини.
  - да следи и насърчава неговото развитие, поведение и успехи;
  - да го съветва и осигурява всички възможности за творческото му развитие;
  - да съдейства за самостоятелното критично мислене на детето;
  - съобразява се с индивидуалните потребности и желания на детето.
3. Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри отношения.
4. Задължение на родителя /настойника/ е да се интересува от мнението на учителите и да се съобразява с тях.
5. Родителят трябва да упражнява контрол и да налага своя авторитет без насилие като зачита детето и спазва основните му права.
6. Родителят възпитава детето чрез личния си пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолюбие.
7. Родителят трябва да се стреми да решава конфликтите между поколенията спокойно и в контакт с всички засегнати членове на училищната общност.
8. Родителят подготвя детето за живота и има една основна морална задача – да създава ценности и да ги предава на следващите поколения.

Раздел XI

УЧИЛИЩНА КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл.55 . (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към XIII ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“- гр. Перник се създава Училищна комисия по етика.

Чл. 56. Комисията по етика:

1. Разработва правилник за дейността си, който се утвърждава на ПС.
2. Разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс.
3. Правилникът за дейността на комисията задължително урежда:
  - Реда за приемане на жалби.
  - Сроковете за разглеждане и отговор на жалби.
  - Реда за налагане на санкции на виновно проявените лица.

Чл. 57. Всеки заинтересован член на училищната общност – учител, ученик или родител,

има право да внесе сигнал в Комисията по етика.

Чл. 58. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище най-късно в тримесечен срок от постъпването им.

(2) При установено неспазване на този кодекс Комисията налага санкция.

(3) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл. 59. Видове санкции и административни мерки, предлагани от Комисията по етика:

- Морални;

- По Кодекс на труда.

Чл. 60. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчете дейността си пред Педагогическия съвет на училището.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Правилата за поведение, съдържащи се в настоящия кодекс, са неизменна част от ежедневната работа на педагогическите специалисти, учениците и техните родители в XIII ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ - гр. Перник.

2. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законността на действията на служителите и защита от неоснователни обвинения.

3. Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване.

Комисия по етика:

1. Кристиана Седевчева
2. Йоана Николова
3. Мартина Иванова
4. Илиана Атанасова